

ELŐSZÓ

A forráskiadás az a tudományos műfaj, amelyet mindenki nagyon fontosnak tart, de csak kevesen művelik. Az ódzkodás nem véletlen, hiszen kitarítás, precizitás, komoly nyelvi, paleográfiai, azaz rendkívül komplex ismeretek szükségesek hozzá. Aki mindennek birtokában van, már szintéziseket is írhat, így mindenképp jár a köszönet azon keveseknek, közöttük e kötet közreadójának, akik saját tudományos életművük építése helyett mások kezébe adnak mankót a kutatásaikhoz. Ez a kiadvány egy olyan vetés, amelynek betakarítása csak hosszú távon ígér eredményt, mikor a vele egy időben készült monográfiák zöme már historiográfiai tétel lesz csupán.

Klimo György pécsi püspök jelen kötetben olvasható egyházlátogatási jegyzőkönyve immár a harmadik a sorban, amely az elmúlt években napvilágot látott. A kiadott forrásokból szépen megmutatkozik az egyházmegye újjászervezésének folyamata, a vidéki plébániák és filiák mindennapjai és az a küzdelem, amelyben napról napra építették újjá a Dél-Dunántúl török időkben elpusztított világát. Nagy szükségünk van erre a tudásra, mert a háborúkban edződött magyar történelmi tudat nehezen emészti meg, hogy békeidőszak is lehet legalább annyira heroikus és felemelő. Rombolni ugyanis sokkal könnyebb, ahhoz nem kell különösebb kitarítás, kreativitás és felkészültség. A semmiből új világot teremteni egy kiégett, meredező romokkal tarkított tájon, kiemelkedő egyéniséget kívánt. A 18. századi újjáépítés jobb megismerésével a Habsburgokról, rendiségről és az egyházzal alkotott hagyományos sztereotípiáinkat is hátra hagyhatnánk.

A most kiadott forrás egyik legnagyobb erénye, hogy a valóságból táplálkozik. Nem preconcepciók, ködös ideák alapján próbálja meg a saját elképzeléseibe beleerőltetni a realitást, hanem pontos láttelepet kíván adni az adott állapotról. Az összeírás megrendelője ugyanis jól tudta, hogy csak ez vezethet egy helyes értékeléshez, ez alapján lehet felállítani a szükséges feladatok menetrendjét, amely mind-mind szükséges a további eredményes munkához, építkezéshez. Ennek köszönhetően találunk adatokat közömbös hívekről, hivatásukhoz méltatlan plébánosokról is. A 18. század barokk korszaka a kortársak számára egyáltalán nem volt eszményi, tökéletes világ. Éppen e tökéletlenség mellett mutatkoznak meg igazán az elhivatottak, szorgalmasak erőfeszítései és a régmúlt világ emberi dimenziója.

Varga Szabolcs